

Udskriftsdato: 21. december 2025

2007/2 BSF 65 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om transseksuelles/transkønnedes rettigheder

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 26. februar 2008 af Per Clausen (EL), Line Barfod (EL),
Johanne Schmidt-Nielsen (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om transseksuelles/transkønnedes rettigheder

Folketinget opfordrer regeringen til i næste folketingssamling at fremsætte et lovforslag, der kan sikre transseksuelles/transkønnedes rettigheder.

Forslaget skal sikre,

- at myndige mennesker selv kan bestemme deres fornavn uden hensyn til deres køn,
- at myndige mennesker selv kan bestemme, hvilken kønsidentitet deres cpr-nummer og pas skal udtrykke, og
- at myndige mennesker – efter grundig vejledning og rådgivning om konsekvenserne – selv afgør, om de vil gennemgå en kønsskifteoperation, og at samfundet stiller denne mulighed til rådighed for borgerne.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 142 fra folketingsåret 2006-07. Der henvises til Folketingstidende 2006-07, forhandlingerne side 6858 og Tillæg A side 7372 og 7373. Enkelte elementer i forslaget er dog udgået eller ændret. Baggrunden for genfremsættelsen af forslaget er, at Folketingets Sundhedsudvalg i forbindelse med behandlingen af beslutningsforslag nr. B 142 fik en lang række henvendelser, som pegede på, at der er store problemer med den måde, vi behandler transseksuelle/transkønnede på i Danmark. Her er der brug for forbedringer.

Transseksualitet/transkønnethed handler om identitet og har ikke noget med seksualitet at gøre. Det handler om følelsen af at være født i en krop med et forkert køn.

Der er ikke tale om en patologisk (psykisk) lidelse, men det kan ofte skabe store problemer for det psykiske helbred, når det somatiske køn ikke stemmer overens med den psykiske kønsidentitet.

Transseksuelle/transkønnede bliver ofte mødt med fordomme, frygt, ubehag og fjendtlighed. I nogle tilfælde kan det betyde, at de tvinges/presses ud af et arbejde eller en uddannelse.

Enhedslisten afviser et system, der juridisk og kulturelt belønner én bestemt livsform, nemlig kernefamilien og den konventionelle kønsidentitet. Derfor afviser Enhedslisten at se transseksualitet som en sygdom. Ethvert menneske har ret til selv at definere sin kønsidentitet. Beslutningsforslaget skal medvirke til at sikre alle mennesker denne ret.

Danmark har tidligere været et foregangsland på dette område, men i dag halter vi bagud. Andre lande er for længst kommet de transseksuelle og transkønnede i møde. Således findes der i flere europæiske lande lovgivning, som sikrer de transseksuelles og transkønnedes rettigheder, og mulighederne for at få gennemført en kønsskifteoperation er også mange steder betydelig bedre end i Danmark.

Det kønsmærkede cpr-nummer er med til at opretholde ideen om køn som noget naturligt og medfødt. Enhedslisten mener derimod, at køn såvel som klasse, race, etnicitet osv. er sociale kategorier, der tjener til at skabe og fastholde ulighed. Et cpr-nummer bør ikke markere køn, lige så lidt som det bør markere klasse, race, politiske tilhørsforhold, nationalitet eller nogen andre sociale kategorier. Dels afspejler personnummeret et system, der bygger på ulighed mellem køn, dels er det medvirkende til, at denne ulighed bibeholdes til nogles fordel og andres ulempe. Nyfødtes personnumre skal helt miste deres kønsspecificitet. Indtil da bør det være nemt for alle at skifte personnummerets sidste ciffer.

Ligeledes bør det være uproblematisk at skifte mellem kønsspecifikke navne. Både i Spanien og Norge findes denne mulighed. I Danmark skal man søge om tilladelse til dette. Forslagsstillerne mener, at der skal være tale om en ret for alle voksne mennesker.

Kirurgiske forandringer og hormonbehandlinger m.m. bør bestemt være et offentligt tilbud, men aldrig et krav for at kunne gennemføre ændring af cpr-nummeret, ændring af kønsbetegnelsen i passet eller navneskift. Konsekvensen af at fastholde kravet om, at der skal gennemføres en kønsskifteoperation for at få ændret navn, cpr-nummer og kønsidentitet i passet, er, at antallet af personer, som ønsker at gennemføre en kønsskifteoperation, bliver større, end det ellers ville have været.

Det er dog vigtigt også at sikre, at myndige mennesker – efter grundig vejledning og rådgivning om konsekvenserne – selv afgør, om de vil gennemgå en kønsskifteoperation, og at samfundet stiller denne mulighed til rådighed for borgerne. For nogle transseksuelle og transkønnede er det helt nødvendigt at gennemføre denne operation, for at de kan føle sig som hele mennesker.

Erfaringer med behandling af transseksuelle/transkønnede viser, at det ikke er noget, der »går over«. Da erfaringerne også viser, at langt de fleste transseksuelle/transkønnede får et bedre liv efter at have fået foretaget en kønsskifteoperation, er det vigtigt, at denne mulighed står til rådighed for transseksuelle/transkønnede. Afgørelse om operation eller ej træffes af den enkelte, men der skal forud for den endelige beslutning være omfattende rådgivning og vejledning.

Skriftlig fremsættelse

Per Clausen (EL)::

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om transseksuelles/transkønnedes rettigheder.

(Beslutningsforslag nr. B 65).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.